

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 25ης Ιανουαρίου 2018 *

«Προδικαστική παραπομπή – Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 – Προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας – Λεπτομερείς ρυθμίσεις και προθεσμίες που ισχύουν για την υποβολή αιτήματος εκ νέου ανάληψης – Παράνομη επιστροφή υπηκόου τρίτης χώρας σε κράτος μέλος που προέβη σε μεταφορά – Άρθρο 24 – Διαδικασία εκ νέου ανάληψης – Άρθρο 27 – Μέσο ένδικης προστασίας – Έκταση του δικαστικού ελέγχου – Περιστάσεις μεταγενέστερες της μεταφοράς»

Στην υπόθεση C-360/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 27ης Απριλίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 29 Ιουνίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

κατά

Aziz Hasan

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby και M. Βηλαρά, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο A. Hasan, εκπροσωπούμενος από τον W. Karczewski, Rechtsanwalt,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Ελβετική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον U. Bucher,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Wils και την M. Κοντού-Durande,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 18, 23 και 24 του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31, στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο III).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Bundesrepublik Deutschland (Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας) και του Aziz Hasan, Σύρου υπήκοου, σχετικά με την απόφαση της Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μεταναστεύσεως και Προσφύγων, Γερμανία) (στο εξής: υπηρεσία μεταναστεύσεως) με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση παροχής ασύλου που υπέβαλε ο Α. Hasan και διατάχθηκε η μεταφορά του στην Ιταλία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2013/32/ΕΕ

- 3 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (ΕΕ 2013, L 180, σ. 60), ορίζει τα εξής:

«1. Όταν ένα πρόσωπο υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας σε αρχή αρμόδια για την καταχώριση των αιτήσεων αυτών δυνάμει του εθνικού δικαίου, η καταχώριση γίνεται το αργότερο τρεις εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης.

Εάν η αίτηση διεθνούς προστασίας υποβάλλεται σε άλλες αρχές οι οποίες ενδεχομένως λαμβάνουν τέτοιες αιτήσεις αλλά δεν είναι αρμόδιες για την καταχώριση δυνάμει του εθνικού δικαίου, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η καταχώριση να γίνεται το αργότερο έξι εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης.

[...]

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το πρόσωπο το οποίο έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας να έχει πραγματική δυνατότητα να την καταθέσει το ταχύτερο δυνατό. [...]

Ο κανονισμός Δουβλίνο III

4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 5 και 19 του κανονισμού Δουβλίνο III έχουν ως εξής:

«(4) Τα συμπεράσματα [του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατά την ειδική σύνοδο] του Τάμπερε [στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999] προσδιόρισαν επίσης ότι το [κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου] θα πρέπει να περιλαμβάνει, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, ένα σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.

(5) Μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

[...]

(19) Για την εγγύηση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων, θα πρέπει να θεσπιστούν νομικές εγγυήσεις και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής όσον αφορά αποφάσεις για μεταφορές στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα, ιδίως, με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να τηρείται το διεθνές δίκαιο, η πραγματική προσφυγή κατά των ανωτέρω αποφάσεων θα πρέπει να καλύπτει την εξέταση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών.»

5 Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη εξετάζουν κάθε αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα στο έδαφος οποιουδήποτε από αυτά, συμπεριλαμβανομένων των συνόρων ή των ζωνών διέλευσης. Η αίτηση εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο III.

2. Εάν δεν είναι δυνατόν να καθορισθεί το υπεύθυνο κράτος μέλος βάσει των κριτηρίων που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι το πρώτο κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας.

Όταν είναι αδύνατη η μεταφορά αιτούντος στο κράτος μέλος που έχει προσδιορισθεί πρωτίστως ως υπεύθυνο, εξαιτίας βάσιμων λόγων που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν συστημικές ελλείψεις στη διαδικασία ασύλου και στις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων στο εν λόγω κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 4 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το προσδιορίζον κράτος μέλος εξακολουθεί να εξετάζει τα κριτήρια του κεφαλαίου III, ώστε να διαπιστώσει αν άλλο κράτος μέλος μπορεί να προσδιοριστεί ως υπεύθυνο.

[...]»

6 Το άρθρο 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει ως εξής:

«Το υπεύθυνο κράτος μέλος δυνάμει του παρόντος κανονισμού υποχρεούται:

[...]

- β) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 23, 24, 25 και 29, αιτούντα η αίτηση του οποίου τελεί υπό εξέταση και ο οποίος έκανε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ο οποίος ευρίσκεται χωρίς να έχει τίτλο διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους,
- γ) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 23, 24, 25 και 29, υπήκοο τρίτης χώρας ή απάτριδα ο οποίος ανακάλεσε την υπό εξέταση αίτησή του και έκανε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ο οποίος ευρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς τίτλο διαμονής·
- δ) να αναλαμβάνει εκ νέου, υπό τους όρους που προβλέπονται στα άρθρα 23, 24, 25 και 29, υπήκοο τρίτης χώρας ή απάτριδα του οποίου η αίτηση απερρίφθη και ο οποίος έκανε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος ή ο οποίος ευρίσκεται χωρίς να έχει τίτλο διαμονής στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.»
- 7 Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του ιδίου κανονισμού έχει ως εξής:
- «Οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, εκλείπουν εάν το υπεύθυνο κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει, όταν υποβάλλεται σε αυτό αίτημα αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης αιτούντος [...], ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών για διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών, εκτός εάν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είναι κάτοχος εν ισχύ τίτλου διαμονής που έχει εκδοθεί από το υπεύθυνο κράτος μέλος.
- Αίτηση που υποβάλλεται μετά από το χρονικό διάστημα απουσίας του πρώτου εδαφίου θεωρείται νέα αίτηση που οδηγεί σε νέα διαδικασία για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους.»
- 8 Το άρθρο 23, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού Δουβλίνο III ορίζει τα εξής:
- «1. Όταν ένα κράτος μέλος στο οποίο ένα πρόσωπο, όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), γ) ή δ), έχει υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας, θεωρεί ότι είναι υπεύθυνο άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5 και το άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), γ) ή δ), μπορεί να υποβάλει στο εν λόγω κράτος μέλος αίτημα εκ νέου ανάληψης του εν λόγω προσώπου.
2. Το αίτημα εκ νέου ανάληψης υποβάλλεται το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός δύο μηνών από την παραλαβή της σύμπτωσης Eurodac [...]
- Εάν το αίτημα εκ νέου ανάληψης βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία διαφορετικά από τα στοιχεία που ελήφθησαν από το σύστημα Eurodac, αποστέλλεται στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία υποβλήθηκε η αίτηση διεθνούς προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 20 παράγραφος 2.
3. Όταν το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός των προθεσμιών της παραγράφου 2, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας είναι το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε η νέα αίτηση.»
- 9 Το άρθρο 24, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:
- «1. Όταν κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου πρόσωπο το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), γ) ή δ) διαμένει χωρίς τίτλο διαμονής και στο οποίο δεν έχει υποβληθεί νέα αίτηση διεθνούς προστασίας θεωρεί ότι άλλο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 5 και το άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β), γ) ή δ), δύναται να ζητήσει από το άλλο κράτος μέλος να αναλάβει εκ νέου το εν λόγω πρόσωπο.

2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 6 παράγραφος 2 της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών [(ΕΕ 2008, L 348, σ. 98)], όταν κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής αποφασίσει να ερευνήσει το σύστημα Eurodac [...], το αίτημα εκ νέου ανάληψης προσώπου το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο β) ή γ) του παρόντος κανονισμού ή προσώπου το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και του οποίου η αίτηση για διεθνή προστασία δεν έχει απορριφθεί με οριστική απόφαση, υποβάλλεται το ταχύτερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός δύο μηνών από την παραλαβή της σύμπτωσης Eurodac [...]

Εάν το αίτημα εκ νέου ανάληψης βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία διαφορετικά από τα στοιχεία που ελήφθησαν από το σύστημα Eurodac, αποστέλλεται στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία το αιτούν κράτος μέλος λαμβάνει γνώση ότι υπεύθυνο για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να είναι άλλο κράτος μέλος.

3. Όταν το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός των προθεσμιών της παραγράφου 2, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής παρέχει στο εν λόγω πρόσωπο τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση.»

10 Το άρθρο 25 του εν λόγω κανονισμού θεσπίζει κανόνες για την απάντηση στο αίτημα εκ νέου ανάληψης.

11 Το άρθρο 26, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Όταν το κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα δέχεται την αναδοχή ή την εκ νέου ανάληψη του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ), το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα κοινοποιεί στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο την απόφαση για τη μεταφορά του προς το υπεύθυνο κράτος μέλος και, κατά περίπτωση, για την απόφαση περί μη εξέτασης της αίτησής του για διεθνή προστασία. [...]»

12 Το άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού Δουβλίνο III ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Ο αιτών ή άλλο πρόσωπο όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου [βοηθήματος] ή επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς.

[...]

3. Για τους σκοπούς ένδικων [βοηθημάτων] κατά αποφάσεων μεταφοράς ή επανεξετάσεων των αποφάσεων αυτών, τα κράτη μέλη προβλέπουν στο εθνικό δίκαιο:

α) ότι το ένδικο [βοήθημα] ή η επανεξέταση παρέχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να παραμείνει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος εν αναμονή του αποτελέσματος του ένδικου [βοηθήματος] ή της επανεξέτασης ή

β) η μεταφορά αναστέλλεται αυτόματα και παύει να ισχύει μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος, κατά τη διάρκεια του οποίου το δικαστήριο, μετά από λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος, λαμβάνει απόφαση για την αναστολή ή μη του ένδικου [βοηθήματος] ή της επανεξέτασης ή

γ) το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από δικαστήριο να αναστείλει την εφαρμογή της απόφασης μεταφοράς εν αναμονή του ένδικου [βοηθήματος] ή της επανεξέτασης που αιτήθηκε. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα

πραγματικής προσφυγής αναστέλλοντας τη μεταφορά έως ότου ληφθεί η απόφαση για το πρώτο αίτημα αναστολής. Η απόφαση για την αναστολή ή μη της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς λαμβάνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, επιτρέποντας, παράλληλα, τη λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος αναστολής. Η απόφαση για τη μη αναστολή της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς αναφέρει τους λόγους στους οποίους βασίζεται.»

13 Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«1. Η μεταφορά του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ενδίκου [βοηθήματος] ή επανεξέτασης εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 3 υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

[...]

2. Εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας των έξι μηνών, το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται των υποχρεώσεων του αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται τότε στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται σε ένα έτος κατ' ανώτατο όριο, εάν η μεταφορά δεν κατέστη δυνατόν να πραγματοποιηθεί λόγω φυλάκισης του ενδιαφερομένου ή σε 18 μήνες κατ' ανώτατο όριο αν ο ενδιαφερόμενος διαφεύγει.

3. Εάν ένα πρόσωπο έχει μεταφερθεί εσφαλμένα ή η απόφαση μεταφοράς ακυρώθηκε κατόπιν άσκησης ένδικου [βοηθήματος] ή επανεξέτασης μετά την εκτέλεση της μεταφοράς, το κράτος μέλος που εκτέλεσε τη μεταφορά αμελλητί αναλαμβάνει εκ νέου το εν λόγω πρόσωπο.»

Το γερμανικό δίκαιο

14 Το άρθρο 77 του Asylgesetz (νόμου περί ασύλου), ως ίσχυε κατά τη δημοσίευσή του στις 2 Σεπτεμβρίου 2008 (BGBl. 2008 I, σ. 1798), ορίζει τα ακόλουθα:

«Στις υποθέσεις βάσει του παρόντος νόμου, το δικαστήριο στηρίζεται στη νομική και πραγματική κατάσταση που ίσχυε κατά το χρονικό σημείο της τελευταίας επ' ακροατηρίου συζητήσεως· εάν της αποφάσεως δεν προηγείται επ' ακροατηρίου συζήτηση, το κρίσιμο χρονικό σημείο είναι αυτό της εκδόσεως της αποφάσεως [...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Ο Α. Hasan υπέβαλε, στις 29 Οκτωβρίου 2014, αίτηση ασύλου στη Γερμανία.

16 Δεδομένου ότι από έρευνα στο σύστημα Eurodac προέκυψε ότι ο ενδιαφερόμενος είχε ήδη υποβάλει, στις 4 Σεπτεμβρίου 2014, αίτηση διεθνούς προστασίας στην Ιταλία, η υπηρεσία μεταναστεύσεως ζήτησε από τις ιταλικές αρχές, στις 11 Νοεμβρίου 2014, να αναλάβουν εκ νέου τον Α. Hasan, σύμφωνα με τον κανονισμό Δουβλίνο III.

17 Οι ιταλικές αρχές δεν απάντησαν στο αίτημα αυτό εκ νέου ανάληψης.

- 18 Με απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2015, η υπηρεσία μεταναστεύσεως απέρριψε ως απαράδεκτη την αίτηση ασύλου που είχε υποβάλει ο A. Hasan, υποστηρίζοντας ότι η Ιταλική Δημοκρατία ήταν το υπεύθυνο κράτος μέλος για την εξέταση της εν λόγω αιτήσεως και διέταξε τη μεταφορά του στην Ιταλία.
- 19 Ο A. Hasan άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω αποφάσεως ενώπιον του Verwaltungsgericht Trier (διοικητικού πρωτοδικείου Trier, Γερμανία), ζητώντας ταυτόχρονα την αναστολή εκτελέσεώς της. Το δικαστήριο αυτό απέρριψε την εν λόγω αίτηση αναστολής εκτελέσεως στις 12 Μαρτίου 2015, εν συνεχεία δε και την προσφυγή στις 30 Ιουνίου 2015.
- 20 Στις 3 Αυγούστου 2015 ο A. Hasan μεταφέρθηκε στην Ιταλία. Εντούτοις, στη διάρκεια του ίδιου μήνα, επέστρεψε παρανόμως στη Γερμανία.
- 21 Ο A. Hasan άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως του Verwaltungsgericht Trier (διοικητικού πρωτοδικείου Trier). Η έφεση αυτή έγινε δεκτή στις 3 Νοεμβρίου 2015, με απόφαση του Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (διοικητικού εφετείου Ρηνανίας-Παλατινάτου, Γερμανία). Το δικαστήριο αυτό έκρινε ιδίως ότι η μεταφορά του A. Hasan στην Ιταλία είχε πραγματοποιηθεί μετά την παρέλευση της εξαμήνης προθεσμίας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III και ότι, συνακόλουθα, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ήταν στο εξής υπεύθυνη για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου που είχε υποβάλει ο ενδιαφερόμενος.
- 22 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας άσκησε, ενώπιον του Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου, Γερμανία), αίτηση αναιρέσεως κατά της ανωτέρω αποφάσεως του Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (διοικητικού εφετείου Ρηνανίας-Παλατινάτου).
- 23 Το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) θεωρεί ότι η ανάλυση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου είναι εσφαλμένη, δεδομένου ότι με βάση τον ορθό υπολογισμό της προθεσμίας του άρθρου 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III η μεταφορά του A. Hasan στην Ιταλία πραγματοποιήθηκε πριν από την πάροδο της εν λόγω προθεσμίας.
- 24 Εντούτοις, το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) εκτιμά ότι η αρχική ευθύνη της Ιταλικής Δημοκρατίας για την εξέταση της αιτήσεως ασύλου του A. Hasan δεν μπορεί να προσδιοριστεί κατά τρόπο οριστικό, στο μέτρο που δεν αποκλείεται η ευθύνη αυτή να πρέπει να αποκλεισθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, λόγω ενδεχόμενων συστημικών πλημμελειών, κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως, που αφορούν τη διαδικασία παροχής ασύλου και τις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων διεθνή προστασία στο κράτος μέλος αυτό.
- 25 Τούτου λεχθέντος, το δικαστήριο αυτό υπογραμμίζει ότι δεν θα ήταν απαραίτητο να δοθεί απάντηση στο εν λόγω ερώτημα σε περίπτωση που, μετά την παράνομη επιστροφή του A. Hasan στη Γερμανία, η ευθύνη για την εξέταση της αιτήσεώς του ασύλου είχε ήδη μεταβιβασθεί στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου ή σε περίπτωση που η διαδικασία εκ νέου ανάληψης εξακολουθούσε να είναι δυνατή κατά την ανωτέρω ημερομηνία.
- 26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesverwaltungsgericht (ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Σε περίπτωση κατά την οποία υπήκοος τρίτης χώρας, αφού υπέβαλε δεύτερη αίτηση ασύλου σε άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, στη Γερμανία), μεταφέρθηκε στο πρωτίστως υπεύθυνο κράτος μέλος όπου είχε υποβάλει την πρώτη αίτηση ασύλου (εν προκειμένω, στην Ιταλία) κατόπιν

δικαστικής αποφάσεως που απέρριψε, βάσει του κανονισμού [Δουβλίνο III], το αίτημά του περί αναστολής της αποφάσεως μεταφοράς, και ευθύς αμέσως επέστρεψε, παρανόμως, στο δεύτερο κράτος μέλος (εν προκειμένω, στη Γερμανία):

- α) Είναι κρίσιμη για τον δικαστικό έλεγχο αποφάσεως μεταφοράς, σύμφωνα με τις αρχές του κανονισμού [Δουβλίνο III], η κατάσταση κατά τον χρόνο της μεταφοράς για τον λόγο ότι η εμπρόθεσμη μεταφορά προσδιορίζει οριστικώς την ευθύνη και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να εφαρμόζονται πλέον οι περί ευθύνης διατάξεις του κανονισμού [Δουβλίνο III] όσον αφορά την περαιτέρω εξέλιξη ή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η μεταγενέστερη εξέλιξη των περιστάσεων που είναι εν γένει σημαντικές για την ευθύνη –παραδείγματος χάριν η παρέλευση των προθεσμιών για εκ νέου ανάληψη ή (νέα) μεταφορά;
 - β) Μπορούν να πραγματοποιηθούν και άλλες μεταφορές προς το πρωτίστως υπεύθυνο κράτος μέλος μετά τον οριστικό προσδιορισμό της ευθύνης βάσει της αποφάσεως μεταφοράς και εξακολουθεί αυτό το κράτος μέλος να έχει υποχρέωση αναδοχής του υπηκόου τρίτης χώρας;
- 2) Εάν η μεταφορά δεν προσδιορίζει οριστικώς την ευθύνη, ποια από τις κατωτέρω διατάξεις πρέπει να εφαρμόζεται σε μια τέτοια περίπτωση για ένα πρόσωπο κατά την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχεία β', γ' ή δ', του κανονισμού [Δουβλίνο III], εφόσον εκκρεμεί ακόμη διαδικασία προσφυγής κατά της ήδη εκτελεσθείσας αποφάσεως μεταφοράς:
- α) Το άρθρο 23 του κανονισμού [Δουβλίνο III] (κατ' αναλογίαν), με αποτέλεσμα να είναι δυνατή η μετάθεση της ευθύνης με βάση το άρθρο 23, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού [Δουβλίνο III] σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής νέου αιτήματος εκ νέου ανάληψης ή
 - β) το άρθρο 24 του κανονισμού [Δουβλίνο III] (κατ' αναλογίαν) ή
 - γ) καμία εκ των αναφερόμενων υπό α' και β' διατάξεων;
- 3) Εάν για το πρόσωπο αυτό δεν μπορεί να εφαρμοσθεί (κατ' αναλογίαν) ούτε το άρθρο 23 ούτε το άρθρο 24 του κανονισμού [Δουβλίνο III] (δεύτερο ερώτημα, στοιχείο γ'), μπορούν να πραγματοποιηθούν περαιτέρω μεταφορές προς το πρωτίστως υπεύθυνο κράτος μέλος (εν προκειμένω, την Ιταλία), εφόσον έχει προσβληθεί η απόφαση μεταφοράς, μέχρι να περατωθεί η διαδικασία προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής και εξακολουθεί το εν λόγω κράτος μέλος να έχει υποχρέωση αναδοχής του υπηκόου τρίτης χώρας –ανεξαρτήτως της υποβολής και άλλων αιτημάτων εκ νέου ανάληψης άνευ τηρήσεως των προθεσμιών του άρθρου 23, παράγραφος 3, ή του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III] και ανεξαρτήτως των προθεσμιών μεταφοράς κατά το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III];
- 4) Εάν για το πρόσωπο αυτό πρέπει να εφαρμοσθεί (κατ' αναλογίαν) το άρθρο 23 του [εν λόγω] κανονισμού (δεύτερο ερώτημα, στοιχείο α'): συνδέεται (κατ' αναλογίαν) η υποβολή νέου αιτήματος εκ νέου ανάληψης με νέα προθεσμία κατά το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III]; Εάν ναι, εκκινεί αυτή η νέα προθεσμία από την ημερομηνία που η αρμόδια αρχή έλαβε γνώση της επανεισόδου ή είναι κρίσιμο κάποιο άλλο γεγονός για την έναρξη της προθεσμίας;
- 5) Εάν για το πρόσωπο αυτό πρέπει να εφαρμοσθεί (κατ' αναλογίαν) το άρθρο 24 του κανονισμού [Δουβλίνο III] (δεύτερο ερώτημα, στοιχείο β'):
- α) Συνδέεται (κατ' αναλογίαν) η υποβολή νέου αιτήματος εκ νέου ανάληψης με νέα προθεσμία κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III]; Εάν ναι, εκκινεί αυτή η νέα προθεσμία από την ημερομηνία που η αρμόδια αρχή έλαβε γνώση της επανεισόδου ή είναι κρίσιμο κάποιο άλλο γεγονός για την έναρξη της προθεσμίας;
 - β) Εάν το άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, η Γερμανία) αφήσει να παρέλθει άπρακτη μια προθεσμία του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III] η οποία πρέπει να τηρείται (κατ' αναλογίαν), θεμελιώνεται άμεσα η ευθύνη του άλλου κράτους μέλους (εν προκειμένω, της Γερμανίας) στην υποβολή νέας αιτήσεως ασύλου δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 3, του [εν λόγω] κανονισμού ή δύναται το εν λόγω κράτος μέλος, παρά τη νέα αίτηση ασύλου, να υποβάλει νέο αίτημα προς το πρωτίστως υπεύθυνο κράτος μέλος (εν

- προκειμένω, την Ιταλία) ζητώντας την εκ νέου ανάληψη του ενδιαφερόμενου προσώπου χωρίς να δεσμεύεται από ορισμένη προθεσμία ή να μεταφέρει τον αλλοδαπό σε αυτό το κράτος μέλος χωρίς να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης;
- γ) Εάν το άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, η Γερμανία) αφήσει να παρέλθει μια προθεσμία του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III] η οποία πρέπει να τηρείται (κατ' αναλογία), εξομοιούται η εκκρεμής αίτηση ασύλου που υποβλήθηκε στο άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, στη Γερμανία) πριν από τη μεταφορά με την υποβολή νέας αιτήσεως ασύλου δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 3, του κανονισμού [Δουβλίνο III];
- δ) Εάν το άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, η Γερμανία) αφήσει να παρέλθει άπρακτη μια προθεσμία του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού [Δουβλίνο III] η οποία πρέπει να τηρείται (κατ' αναλογία) και ούτε ο αλλοδαπός υποβάλλει νέα αίτηση ασύλου ούτε η εκκρεμής αίτηση ασύλου που υποβλήθηκε στο άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, στη Γερμανία) πριν από τη μεταφορά μπορεί να εξομοιωθεί με την υποβολή νέας αιτήσεως ασύλου δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 3, του κανονισμού [Δουβλίνο III]: Δύναται το άλλο κράτος μέλος (εν προκειμένω, η Γερμανία) να υποβάλει νέο αίτημα προς το πρωτίτως υπεύθυνο κράτος μέλος (εν προκειμένω, την Ιταλία) ζητώντας την εκ νέου ανάληψη του ενδιαφερόμενου προσώπου, χωρίς να δεσμεύεται από ορισμένη προθεσμία, ή να μεταφέρει τον αλλοδαπό σε αυτό το κράτος μέλος χωρίς να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος, στοιχείο α'

- 27 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι από την απόφαση του αιτούντος δικαστηρίου προκύπτει ότι, βάσει των εφαρμοστέων εθνικών δικονομικών κανόνων στον τομέα του ασύλου, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά αποφάσεως μεταφοράς πρέπει, καταρχήν, να αποφαινεται με βάση την πραγματική κατάσταση που ίσχυε κατά την τελευταία επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του δικαστηρίου αυτού ή, ελλείψει επ' ακροατηρίου συζητήσεως, κατά το χρονικό σημείο εκδόσεως της αποφάσεως του εν λόγω δικαστηρίου επί της προσφυγής.
- 28 Υπό τις περιστάσεις αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το πρώτο ερώτημά του, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι ο δικαστικός έλεγχος της αποφάσεως μεταφοράς πρέπει να στηρίζεται στην πραγματική κατάσταση που ίσχυε κατά την τελευταία επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του επιληφθέντος της προσφυγής δικαστηρίου ή, ελλείψει επ' ακροατηρίου συζητήσεως, κατά το χρονικό σημείο εκδόσεως της αποφάσεως του δικαστηρίου αυτού επί της προσφυγής.
- 29 Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III προβλέπει ότι ο αιτών διεθνή προστασία έχει το δικαίωμα ασκήσεως πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ενδίκου βοηθήματος ή επανεξετάσεως, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά της αποφάσεως μεταφοράς.
- 30 Το περιεχόμενο της προσφυγής που μπορεί να ασκήσει ο αιτών διεθνή προστασία κατά αποφάσεως περί μεταφοράς του διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού, όπου αναφέρεται ότι, προς εξασφάλιση της τηρήσεως του διεθνούς δικαίου, η αποτελεσματική προσφυγή που καθιερώνει ο εν λόγω κανονισμός κατά των αποφάσεων περί μεταφοράς πρέπει να αφορά την εξέταση, αφενός, της εφαρμογής του ίδιου αυτού κανονισμού και, αφετέρου, της νομικής και πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος προς το οποίο μεταφέρεται ο αιτών (αποφάσεις της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψη 43, και της 25ης Οκτωβρίου 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, σκέψη 37).

- 31 Επιπροσθέτως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 29 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προκύπτει ότι, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του σκοπού που διαλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού αυτού της εγγυήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, αποτελεσματικής προστασίας των ενδιαφερόμενων προσώπων και, αφετέρου, του σκοπού της διασφάλισης του ταχέος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για τη διεκπεραίωση αιτήσεως διεθνούς προστασίας, που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 5 του εν λόγω κανονισμού, ο αιτών πρέπει να έχει στη διάθεσή του αποτελεσματικό και ταχύ ένδικο βοήθημα που να του παρέχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί περιστάσεις μεταγενέστερες της εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς του, οσάκις η συνεκτίμησή τους είναι καθοριστική για την ορθή εφαρμογή του κανονισμού αυτού (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, σκέψη 44).
- 32 Μια νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει στον αιτούντα διεθνή προστασία να επικαλεσθεί περιστάσεις μεταγενέστερες της εκδόσεως της αποφάσεως περί μεταφοράς του, στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως αυτής, καλύπτει την εν λόγω υποχρέωση προβλέψεως αποτελεσματικού και ταχέος ενδίκου βοηθήματος (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, σκέψη 45).
- 33 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε μια τέτοια νομοθεσία απλώς και μόνον διότι αυτή μπορεί να οδηγήσει το δικαστήριο που επιλαμβάνεται προσφυγής κατά αποφάσεως μεταφοράς να λάβει υπόψη, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, περιστάσεις μεταγενέστερες όχι μόνον της εκδόσεως της αποφάσεως αυτής αλλά και της μεταφοράς του ενδιαφερομένου που πραγματοποιήθηκε κατ' εφαρμογή της εν λόγω αποφάσεως.
- 34 Ασφαλώς, τέτοιες περιστάσεις δεν είναι πιθανό να είναι κρίσιμες για την εφαρμογή κανόνων του εν λόγω κανονισμού οι οποίοι, όπως και εκείνοι του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, αυτού, διέπουν τη διεξαγωγή της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης που προηγείται της μεταφοράς.
- 35 Πάντως, η εκτέλεση της μεταφοράς, η οποία συνιστά απλώς πρακτική εφαρμογή της αποφάσεως περί μεταφοράς, δεν μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να οδηγήσει στον προσδιορισμό, κατά τρόπο οριστικό, ως υπεύθυνου κράτους μέλους εκείνου στο οποίο μεταφέρθηκε ο ενδιαφερόμενος.
- 36 Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται, πρώτον, ότι καμία διάταξη του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν αναγνωρίζει τέτοιο αποτέλεσμα στην εκτέλεση της μεταφοράς ούτε προβλέπει ότι η εκτέλεση αυτή είναι κρίσιμη για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους.
- 37 Δεύτερον, από το άρθρο 29, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού προκύπτει, αντιθέτως, κατά τρόπο σαφή ότι σε περίπτωση που το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μεταφέρθηκε εσφαλμένα ή η απόφαση μεταφοράς ακυρώθηκε μετά την εκτέλεση της μεταφοράς, το κράτος μέλος που εκτέλεσε τη μεταφορά αναλαμβάνει εκ νέου το εν λόγω πρόσωπο, γεγονός το οποίο σημαίνει κατ' ανάγκην ότι η ευθύνη του κράτους μέλους προς το οποίο πραγματοποιήθηκε η μεταφορά μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να τεθεί υπό αμφισβήτηση μετά τη μεταφορά.
- 38 Τρίτον, αντίθετη λύση θα μπορούσε να στερήσει σε μεγάλο βαθμό την προσφυγή ή την επανεξέταση που προβλέπονται στο άρθρο 27, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού από την πρακτική αποτελεσματικότητά τους και να θέσει σε κίνδυνο τη δικαστική προστασία που παρέχεται στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, δεδομένου ότι από το άρθρο 27, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού προκύπτει ότι η άσκηση προσφυγής ή επανεξέτασης δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην την αναστολή της αποφάσεως μεταφοράς και, ως εκ τούτου, δεν παρεμποδίζει συστηματικά την εκτέλεση της αποφάσεως πριν η νομιμότητα της αποφάσεως αυτής καταστεί δυνατό να κριθεί από ένα δικαστήριο.

- 39 Τέταρτον, υπογραμμίζεται ότι ορισμένες διατάξεις του κανονισμού Δουβλίνο III ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την αμφισβήτηση της ευθύνης ενός κράτους μέλους λόγω περιστάσεων που ανέκυψαν μετά την εκτέλεση της μεταφοράς στο κράτος μέλος αυτό. Τούτο ισχύει, ειδικότερα, στην περίπτωση του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, οσάκις το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, μετά τη μεταφορά του, εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών επί τρεις τουλάχιστον μήνες, πριν υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας εντός άλλου κράτους μέλους (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Karim, C-155/15, EU:C:2016:410, σκέψη 17).
- 40 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 19 του κανονισμού αυτού και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι ο δικαστικός έλεγχος της αποφάσεως μεταφοράς πρέπει να στηρίζεται στην πραγματική κατάσταση που ίσχυε κατά την τελευταία επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του επιληφθέντος της προσφυγής δικαστηρίου ή, ελλείψει επ' ακροατηρίου συζήτησεως, κατά το χρονικό σημείο εκδόσεως της αποφάσεως του δικαστηρίου αυτού επί της προσφυγής.

Επί του πρώτου ερωτήματος, στοιχείο β', καθώς και επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος

- 41 Με το πρώτο ερώτημά του, στοιχείο β', καθώς και με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν τα άρθρα 23 και 24 του κανονισμού Δουβλίνο III έχουν την έννοια ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στην οποία υπήκοος τρίτης χώρας, αφού υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε ένα πρώτο κράτος μέλος, μεταφέρθηκε στο κράτος μέλος αυτό κατόπιν απορρίψεως νέας αιτήσεως που υπέβαλε σε άλλο κράτος μέλος, εν συνεχεία δε επέστρεψε χωρίς τίτλο διαμονής στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος, είναι δυνατό να κινηθεί διαδικασία εκ νέου ανάληψης όσον αφορά τον εν λόγω υπήκοο ή αν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί εκ νέου μεταφορά του προς το πρώτο από τα κράτη μέλη αυτά χωρίς να ακολουθηθεί τέτοια διαδικασία.
- 42 Το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης ορίζεται στα άρθρα 23 και 24 του κανονισμού Δουβλίνο III (διάταξη της 5ης Απριλίου 2017, Ahmed, C-36/17, EU:C:2017:273, σκέψη 26).
- 43 Από το άρθρο 23, παράγραφος 1, και το άρθρο 24, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι η διαδικασία αυτή έχει εφαρμογή επί των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του εν λόγω κανονισμού.
- 44 Οι τελευταίες αυτές διατάξεις αφορούν ένα πρόσωπο το οποίο, αφενός, υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας που τελεί υπό εξέταση, ανακάλεσε την υπό εξέταση αίτηση ή του οποίου η αίτηση απορρίφθηκε και, αφετέρου, είτε υπέβαλε αίτηση σε άλλο κράτος μέλος είτε ευρίσκεται στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς τίτλο διαμονής.
- 45 Επομένως, υπήκοος τρίτης χώρας, όπως αυτός περί του οποίου πρόκειται στην κύρια δίκη, ο οποίος ευρίσκεται χωρίς τίτλο διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους κατόπιν υποβολής αιτήσεως διεθνούς προστασίας σε άλλο κράτος μέλος, η οποία στο μεταξύ απορρίφθηκε από το κράτος μέλος αυτό, πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης που προβλέπει ο κανονισμός Δουβλίνο III.
- 46 Όσον αφορά τους κανόνες που πρέπει να τηρούνται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής, υπενθυμίζεται ότι ενώ το άρθρο 23 του κανονισμού αυτού ρυθμίζει τις περιπτώσεις στις οποίες έχει υποβληθεί αίτηση διεθνούς προστασίας στο αιτούν κράτος μέλος, το άρθρο 24 του εν λόγω κανονισμού αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες δεν έχει υποβληθεί νέα αίτηση διεθνούς προστασίας στο κράτος μέλος αυτό (βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη της 5ης Απριλίου 2017, Ahmed, C-36/17, EU:C:2017:273, σκέψη 26).

- 47 Κατά συνέπεια, πρόσωπο, όπως αυτό περί του οποίου πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, το οποίο, αφού υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε ένα κράτος μέλος, επιστρέφει παράνομα στο έδαφος άλλου κράτους μέλους χωρίς να υποβάλει σε αυτό νέα αίτηση διεθνούς προστασίας μπορεί να υπαχθεί στη διαδικασία του άρθρου 24 του κανονισμού Δουβλίνο III.
- 48 Το γεγονός ότι το πρόσωπο αυτό είχε ήδη, στη διάρκεια μιας πρώτης διαμονής στο έδαφος του δεύτερου από τα κράτη μέλη αυτά, υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία απορρίφθηκε στο πλαίσιο του άρθρου 26, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού δεν μεταβάλλει την ανάλυση αυτή.
- 49 Πράγματι, δεδομένου ότι η αίτηση αυτή δεν τελεί πλέον υπό εξέταση στο εν λόγω κράτος μέλος, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να σημαίνει ότι το εν λόγω πρόσωπο εξομοιούται με πρόσωπο που έχει υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία θα πρέπει είτε να απορριφθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 26, παράγραφος 1, πριν από τη μεταφορά, είτε να εξετασθεί από το εν λόγω κράτος μέλος, σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, σε περίπτωση καθυστέρησης ως προς την εφαρμογή της διαδικασίας εκ νέου ανάλυσης.
- 50 Ομοίως, το γεγονός ότι η απόφαση με την οποία απορρίφθηκε αίτηση διεθνούς προστασίας η οποία είχε υποβληθεί στη διάρκεια μιας πρώτης διαμονής στο έδαφος του οικείου κράτους μέλους αποτελεί το αντικείμενο προσφυγής η οποία εξακολουθεί να εκκρεμεί ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 24 του κανονισμού Δουβλίνο III σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δεδομένου ότι, ελλείψει ανασταλτικού αποτελέσματος της ασκηθείσας προσφυγής, η απόφαση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι παράγει τα αποτελέσματά της, όπως αυτά απορρέουν από τον εν λόγω κανονισμό, και, επομένως, ότι συνεπάγεται την περάτωση της διοικητικής διαδικασίας που κινήθηκε κατόπιν υποβολής της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.
- 51 Εξάλλου, δεδομένου ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε, στο άρθρο 24 του κανονισμού αυτού, ειδική διαδικασία έχουσα εφαρμογή σε υπήκοο τρίτης χώρας, όπως αυτός περί του οποίου πρόκειται στην υπόθεση της κύριας δίκης, συνεπαγόμενη, μεταξύ άλλων, ότι η αίτηση πρέπει να υποβληθεί στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται εντός υποχρεωτικών προθεσμιών των οποίων η πάροδος ενδέχεται να επηρεάσει την κατάσταση του εν λόγω υπηκόου, αυτός δεν μπορεί να μεταφερθεί σε άλλο κράτος μέλος πριν την ολοκλήρωση της εν λόγω διαδικασίας, βάσει μιας προηγουμένως εκδοθείσας αποφάσεως περί μεταφοράς του η οποία εκτελέστηκε ήδη στο παρελθόν.
- 52 Αντίθετη λύση θα αντέβαινε προς το γράμμα των άρθρων 18 και 24 του κανονισμού Δουβλίνο III, που δεν κάνει διάκριση μεταξύ πρώτης και δεύτερης διαμονής σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο υποβλήθηκε η πρώτη αίτηση διεθνούς προστασίας.
- 53 Επιπροσθέτως, στο μέτρο που από τις εκτιμήσεις που παρατίθενται στις σκέψεις 35 έως 39 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι η εκτέλεση της μεταφοράς δεν μπορεί, αυτή καθαυτήν, να οδηγήσει σε προσδιορισμό, κατά τρόπο οριστικό, ως υπεύθυνου κράτους μέλους εκείνου στο οποίο μεταφέρθηκε ο ενδιαφερόμενος, νέα μεταφορά δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί χωρίς η κατάσταση του εν λόγω προσώπου να επανεξετασθεί προκειμένου να εξακριβωθεί ότι, μετά τη μεταφορά του, η ευθύνη δεν μεταβιβάστηκε σε άλλο κράτος μέλος.
- 54 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι μια τέτοια επανεξέταση της κατάστασης του ενδιαφερομένου μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να διακυβεύεται η επίτευξη του σκοπού της ταχείας εξετάσεως των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, δεδομένου ότι αυτή η επανεξέταση συνεπάγεται μόνον τη συνεκτίμηση των μεταβολών που επήλθαν μετά την έκδοση της πρώτης αποφάσεως περί μεταφοράς.
- 55 Επομένως, στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο β', καθώς και στο δεύτερο και το τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 24 του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στην οποία υπήκοος τρίτης χώρας, αφού υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε ένα κράτος μέλος, μεταφέρθηκε στο κράτος μέλος αυτό κατόπιν απορρίψεως νέας αιτήσεως που υπέβαλε σε άλλο κράτος μέλος, εν συνεχεία δε επέστρεψε χωρίς τίτλο διαμονής στο

δεύτερο αυτό κράτος μέλος, είναι δυνατό να κινηθεί διαδικασία εκ νέου ανάληψης όσον αφορά τον εν λόγω υπήκοο και ότι δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί εκ νέου μεταφορά του προς το πρώτο από τα κράτη μέλη αυτά χωρίς να ακολουθηθεί τέτοια διαδικασία.

Επί του τέταρτου ερωτήματος

- 56 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, στοιχείο β', καθώς και στο δεύτερο και τρίτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα.

Επί του πέμπτου ερωτήματος, στοιχείο α'

- 57 Με το πέμπτο ερώτημά του, στοιχείο α', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στην οποία υπήκοος τρίτης χώρας επιστρέφει χωρίς τίτλο διαμονής στο έδαφος ενός κράτους μέλους το οποίο στο παρελθόν είχε προβεί στη μεταφορά του σε άλλο κράτος μέλος, το αίτημα εκ νέου ανάληψης πρέπει να υποβληθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπει η εν λόγω διάταξη και, εφόσον τούτο ισχύει, ότι οι προθεσμίες αυτές δεν είναι δυνατό να αρχίσουν να τρέχουν πριν το αιτούν κράτος μέλος λάβει γνώση της επιστροφής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του.
- 58 Το άρθρο 24, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο III προβλέπει ότι, όταν κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής αποφασίσει να ερευνήσει το σύστημα Eurodac, το αίτημα εκ νέου ανάληψης υποβάλλεται το ταχύτερο δυνατόν και, εν πάση περιπτώσει, εντός δύο μηνών από την παραλαβή της σύμπτωσης Eurodac.
- 59 Το άρθρο 24, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού αυτού προβλέπει ότι, εάν το αίτημα εκ νέου ανάληψης βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία διαφορετικά από τα στοιχεία που ελήφθησαν από το σύστημα Eurodac, αποστέλλεται στο κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία το αιτούν κράτος μέλος λαμβάνει γνώση ότι υπεύθυνο για το ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να είναι άλλο κράτος μέλος.
- 60 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διαδικασίες εκ νέου αναλήψεως πρέπει να διεξάγονται υποχρεωτικά σύμφωνα με τους κανόνες τους οποίους θεσπίζει, ιδίως, το κεφάλαιο VI του κανονισμού Δουβλίνο III και, ειδικότερα, με τήρηση μιας σειράς επιτακτικών προθεσμιών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψεις 49 και 50).
- 61 Δεδομένου ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβη σε διάκριση, στο άρθρο 24 του κανονισμού αυτού, μεταξύ των περιπτώσεων στις οποίες η διαδικασία εκ νέου ανάληψης κινείται για πρώτη φορά και εκείνων στις οποίες η εν λόγω διαδικασία πρέπει να κινηθεί εκ νέου λόγω της επιστροφής χωρίς τίτλο διαμονής του ενδιαφερομένου στο αιτούν κράτος μέλος, μετά τη μεταφορά του, οι προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο αυτό πρέπει, επομένως, να τηρηθούν και στη δεύτερη αυτή περίπτωση.
- 62 Όσον αφορά τον υπολογισμό των ως άνω προθεσμιών, επισημαίνεται ότι αυτές αποσκοπούν στην οριοθέτηση της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης και συμβάλλουν αποφασιστικά στην πραγματοποίηση του σκοπού της ταχείας εξετάσεως των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, εξασφαλίζοντας ότι η διαδικασία εκ νέου ανάληψης θα κινηθεί χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab, C-670/16, EU:C:2017:587, σκέψεις 53 και 54, καθώς και της 25ης Οκτωβρίου 2017, Shiri, C-201/16, EU:C:2017:805, σκέψη 31).

- 63 Προς τον σκοπό αυτό, οι εν λόγω προθεσμίες διασφαλίζουν ότι το αιτούν κράτος μέλος κινεί τη διαδικασία εκ νέου ανάληψης εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος από τη στιγμή που διαθέτει στοιχεία που του επιτρέπουν να απευθύνει αίτημα εκ νέου ανάληψης σε άλλο κράτος μέλος, η δε προθεσμία που ισχύει στο πλαίσιο αυτό ποικίλλει ανάλογα με τη φύση των εν λόγω στοιχείων.
- 64 Επομένως, οι προθεσμίες αυτές δεν μπορούν λογικά να αρχίσουν να τρέχουν από ένα χρονικό σημείο κατά το οποίο το αιτούν κράτος μέλος δεν είχε στη διάθεσή του τα στοιχεία που του επιτρέπουν να κινήσει τη διαδικασία εκ νέου ανάληψης.
- 65 Αυτό συμβαίνει, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, όχι μόνον οσάκις το εν λόγω κράτος μέλος δεν τελεί εν γνώσει των στοιχείων που θεμελιώνουν την ευθύνη άλλου κράτους μέλους, αλλά επίσης, σε ένα πλαίσιο όπου η διέλευση από τα εσωτερικά σύνορα είναι καταρχήν δυνατή χωρίς ελέγχους των προσώπων στα σύνορα, οσάκις το εν λόγω κράτος μέλος δεν τελεί εν γνώσει του ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο βρίσκεται στο έδαφός του.
- 66 Επιπροσθέτως, ερμηνεία υπό την έννοια ότι οι προθεσμίες αυτές αρχίζουν να τρέχουν από τη στιγμή που το κράτος μέλος είχε στη διάθεσή του, κατά τη διάρκεια μιας πρώτης διαδικασίας αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης, στοιχεία που υποδεικνύουν άλλο κράτος μέλος ως υπεύθυνο, αφενός, θα μπορούσε να περιορίσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών που προβλέπονται από τον κανονισμό Δουβλίνο III και, αφετέρου, θα ενείχε τον κίνδυνο να ενθαρρύνει τους ενδιαφερομένους να επιστρέψουν παράνομα στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους μετά από μια πρώτη μεταφορά τους, ματαιώνοντας με τον τρόπο αυτό την εφαρμογή των αρχών και των διαδικασιών του εν λόγω κανονισμού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17 Μαρτίου 2016, *Mirza*, C-695/15 PPU, EU:C:2016:188, σκέψη 52, και της 13ης Σεπτεμβρίου 2017, *Khbir Amaygy*, C-60/16, EU:C:2017:675, σκέψη 37).
- 67 Συγκεκριμένα, στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος επέστρεψε χωρίς τίτλο διαμονής στο έδαφος του αιτούντος κράτους μέλους μετά από μια πρώτη μεταφορά, η ερμηνεία αυτή θα περιόριζε σημαντικά το χρονικό διάστημα το οποίο το κράτος μέλος αυτό έχει στη διάθεσή του για την υποβολή αιτήματος εκ νέου ανάληψης ή και θα απέκλειε τη δυνατότητα υποβολής τέτοιου αιτήματος πριν παρασχεθεί στον ενδιαφερόμενο η δυνατότητα υποβολής νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας σε περίπτωση που η επιστροφή του εν λόγω προσώπου στο έδαφος αυτό πραγματοποιήθηκε μετά από δύο ή τρεις μήνες μετά την ημερομηνία κατά την οποία το εν λόγω κράτος μέλος είχε στη διάθεσή του, κατά τη διάρκεια της πρώτης διαδικασίας αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης, στοιχεία που υποδεικνύουν άλλο κράτος μέλος ως υπεύθυνο.
- 68 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προθεσμία του άρθρου 24, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο III, η οποία ισχύει μόνον όταν το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής αποφασίσει να ερευνήσει το σύστημα Eurodac, έχει σημασία στην περίπτωση που το αιτούν κράτος μέλος αποφάσισε να πράξει τούτο στο πλαίσιο της διαδικασίας εκ νέου ανάληψης που κινήθηκε κατόπιν της επιστροφής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του, μετά από μια πρώτη μεταφορά, γεγονός το οποίο κατ' ανάγκην προϋποθέτει ότι έχει λάβει γνώση της παρουσίας του ενδιαφερομένου στο έδαφός του.
- 69 Εάν το οικείο κράτος μέλος δεν έχει αποφασίσει να ερευνήσει το σύστημα Eurodac, εφαρμόζεται το άρθρο 24, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού αυτού. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία που προβλέπεται στην εν λόγω διάταξη αρχίζει να τρέχει αποκλειστικά από την ημερομηνία κατά την οποία το αιτούν κράτος μέλος πληροφορείται, αφενός, την παρουσία του ενδιαφερομένου στο έδαφός του και, αφετέρου, τα στοιχεία που θεμελιώνουν την ευθύνη άλλου κράτους μέλους.
- 70 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πέμπτο ερώτημα, στοιχείο α', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στην οποία υπήκοος τρίτης χώρας επιστρέφει χωρίς τίτλο διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους το οποίο στο παρελθόν είχε προβεί στη μεταφορά του σε άλλο κράτος μέλος,

το αίτημα εκ νέου ανάληψης πρέπει να υποβληθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπει η εν λόγω διάταξη και ότι οι προθεσμίες αυτές δεν είναι δυνατό να αρχίσουν να τρέχουν πριν το αιτούν κράτος μέλος λάβει γνώση της επιστροφής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του.

Επί του πέμπτου ερωτήματος, στοιχείο β'

- 71 Με το πέμπτο ερώτημά του, στοιχείο β', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, οσάκις το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός της προθεσμίας του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το εν λόγω πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής είναι υπεύθυνο για την εξέταση της νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας την οποία το εν λόγω πρόσωπο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει.
- 72 Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ διευκρινίζει ότι, όταν το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής παρέχει στο εν λόγω πρόσωπο τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση.
- 73 Επισημαίνεται ότι το γράμμα της εν λόγω διατάξεως, αυτό καθαυτό, δεν καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που κανονικά θα ήταν υπεύθυνο για την εξέταση μιας τέτοιας αιτήσεως.
- 74 Τούτο λεχθέντος, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι στην περίπτωση κατά την οποία μια διάταξη του δικαίου της Ένωσης επιδέχεται πλείονες ερμηνείες, πρέπει να προτιμάται η ερμηνεία η οποία διασφαλίζει την πρακτική της αποτελεσματικότητας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 2011, Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-311/10, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:702, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 75 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι εάν το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ερμηνευόταν απλώς υπό την έννοια ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να έχει το δικαίωμα να υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας και ότι, επομένως, ουδεμία επιρροή ασκεί ως προς τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της εν λόγω αιτήσεως, η διάταξη αυτή θα στερούνταν από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα.
- 76 Από το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2013/32 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται, γενικώς, να καταχωρούν οποιαδήποτε αίτηση διεθνούς προστασίας την οποία υποβάλει υπήκοος τρίτης χώρας ενώπιον των εθνικών αρχών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής και, στη συνέχεια, να διασφαλίζουν ότι στους ενδιαφερομένους παρέχεται η συγκεκριμένη δυνατότητα να υποβάλουν την αίτησή τους το συντομότερο δυνατό.
- 77 Επομένως, προκειμένου να διασφαλισθεί η πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, σε περίπτωση παρόδου των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, όταν ο ενδιαφερόμενος αποφασίζει να κάνει χρήση της δυνατότητας υποβολής νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας την οποία οφείλει να του παράσχει το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου αυτός βρίσκεται, το εν λόγω κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση της νέας αυτής αιτήσεως.
- 78 Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από τον σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 24, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και του οποίου υπόμνηση γίνεται στη σκέψη 62 της παρούσας αποφάσεως.

- 79 Συγκεκριμένα, εάν η υποβολή νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές σήμαινε απλώς ότι το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος μπορεί στο εξής να κινήσει τη διαδικασία εκ νέου ανάληψης υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 23 του κανονισμού αυτού, οι κανόνες του άρθρου 24, παράγραφοι 2 και 3, του εν λόγω κανονισμού δεν θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην επίτευξη του σκοπού της ταχείας εξετάσεως των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, δεδομένου ότι η πάροδος των προθεσμιών αυτών δεν θα απέκλειε την κίνηση διαδικασίας εκ νέου ανάληψης η οποία θα καθυστερούσε εκ νέου την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας που υπέβαλε ο ενδιαφερόμενος.
- 80 Επομένως, στο πέμπτο ερώτημα, στοιχείο β', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι, οσάκις το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός της προθεσμίας του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το εν λόγω πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής είναι υπεύθυνο για την εξέταση της νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας την οποία το εν λόγω πρόσωπο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει.

Επί του πέμπτου ερωτήματος, στοιχείο γ'

- 81 Με το πέμπτο ερώτημά του, στοιχείο γ', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι εκκρεμεί η διαδικασία προσφυγής κατά αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε αρχική αίτηση περί παροχής διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκε σε κράτος μέλος πρέπει να θεωρηθεί ότι εξομοιούται με την υποβολή νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας στο κράτος μέλος αυτό, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.
- 82 Συναφώς, υπογραμμίζεται, πρώτον, ότι το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο III αναφέρεται ρητώς στην υποχρέωση του οικείου κράτους μέλους να παράσχει στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας.
- 83 Επομένως, πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να προσδώσει στην πάροδο των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού συνέπειες όσον αφορά όχι την έκβαση των διαδικασιών εξετάσεως αιτήσεων διεθνούς προστασίας που έχουν ήδη κινηθεί, αλλά την κίνηση νέας διαδικασίας διεθνούς προστασίας.
- 84 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τις εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 48 έως 50 της παρούσας αποφάσεως, ελλείψει ανασταλτικού αποτελέσματος της προσφυγής που ασκείται κατά αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε αρχική αίτηση διεθνούς προστασίας, η απόφαση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι παράγει πλήρως τα αποτελέσματά της και, επομένως, συνεπάγεται την περάτωση της διοικητικής διαδικασίας που κινήθηκε μετά την υποβολή της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.
- 85 Επομένως, στο πέμπτο ερώτημα, στοιχείο γ', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο III έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι εκκρεμεί η διαδικασία προσφυγής κατά αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε αρχική αίτηση περί παροχής διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκε σε κράτος μέλος δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι εξομοιούται με την υποβολή νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας στο κράτος μέλος αυτό, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

Επί του πέμπτου ερωτήματος, στοιχείο δ'

- 86 Με το πέμπτο ερώτημά του, στοιχείο δ', το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβλήθηκε εντός των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού και ο ενδιαφερόμενος δεν έκανε χρήση της δυνατότητας που πρέπει να παρέχεται σε αυτόν να υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το πρόσωπο αυτό χωρίς άδεια διαμονής μπορεί ακόμη να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης ή να προβεί στη μεταφορά του εν λόγω προσώπου σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να υποβάλει τέτοιο αίτημα.
- 87 Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ διαφέρει από άλλες διατάξεις του κανονισμού αυτού που αναφέρονται στην πάροδο προθεσμιών, κατά το μέρος που δεν προβλέπει ότι η πάροδος των προθεσμιών που αυτό προβλέπει συνεπάγεται, αυτή καθεαυτήν, τη μεταβίβαση της ευθύνης.
- 88 Όπως προκύπτει από την απάντηση που δόθηκε στο πέμπτο ερώτημα, στοιχείο β', όταν εφαρμόζεται το άρθρο 24 του εν λόγω κανονισμού, μια τέτοια μεταβίβαση της ευθύνης προϋποθέτει ότι ο ενδιαφερόμενος κάνει χρήση της δυνατότητας η οποία πρέπει να του παρέχεται να υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται.
- 89 Στο μέτρο που ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προσέδωσε κανένα άλλο αποτέλεσμα στην πάροδο των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, στις περιπτώσεις όπου ο ενδιαφερόμενος δεν κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου αυτός βρίσκεται μπορεί να επιλέξει να αντλήσει τις συνέπειες του γεγονότος αυτού και να κινήσει, κατά περίπτωση, διαδικασία εκ νέου ανάληψης προκειμένου να διασφαλίσει ότι το εν λόγω πρόσωπο θα μεταβεί στο έδαφος του κράτους μέλους εντός του οποίου υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας.
- 90 Αντιθέτως, δεδομένου ότι, αφενός, το υπεύθυνο κράτος μέλος υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, να αναλάβει εκ νέου τον ενδιαφερόμενο υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 23 έως 25 και 29 του κανονισμού αυτού και, αφετέρου, ότι κανένα από τα άρθρα αυτά δεν προβλέπει τη μεταφορά του εν λόγω προσώπου ελλείψει, συναφώς, ρητής ή σιωπηρής συναινέσεως του κράτους μέλους προς το οποίο απευθύνεται το σχετικό αίτημα, το άρθρο 24, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να προβεί στη μεταφορά του εν λόγω προσώπου σε άλλο κράτος μέλος χωρίς να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης.
- 91 Επομένως, στο πέμπτο ερώτημα, στοιχείο δ', πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβλήθηκε εντός των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού και ο ενδιαφερόμενος δεν έκανε χρήση της δυνατότητας που πρέπει να παρέχεται σε αυτόν να υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας:
- το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το πρόσωπο αυτό χωρίς άδεια διαμονής μπορεί ακόμη να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης, και ότι
 - η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει τη μεταφορά του εν λόγω προσώπου σε άλλο κράτος μέλος χωρίς την υποβολή τέτοιου αιτήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 92 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 19 του κανονισμού αυτού και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία προβλέπει ότι ο δικαστικός έλεγχος της αποφάσεως μεταφοράς πρέπει να στηρίζεται στην πραγματική κατάσταση που ίσχυε κατά την τελευταία επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του επιληφθέντος της προσφυγής δικαστηρίου ή, ελλείψει επ' ακροατηρίου συζητήσεως, κατά το χρονικό σημείο εκδόσεως της αποφάσεως του δικαστηρίου αυτού επί της προσφυγής.
- 2) Το άρθρο 24 του κανονισμού 604/2013 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στην οποία υπήκοος τρίτης χώρας, αφού υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας σε ένα κράτος μέλος, μεταφέρθηκε στο κράτος μέλος αυτό κατόπιν απορρίψεως νέας αιτήσεως που υπέβαλε σε άλλο κράτος μέλος, εν συνεχεία δε επέστρεψε χωρίς τίτλο διαμονής στο δεύτερο αυτό κράτος μέλος, είναι δυνατό να κινηθεί διαδικασία εκ νέου ανάληψης όσον αφορά τον εν λόγω υπήκοο και ότι δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί εκ νέου μεταφορά του προς το πρώτο από τα κράτη μέλη αυτά χωρίς να ακολουθηθεί τέτοια διαδικασία.
- 3) Το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 604/2013 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, στην οποία υπήκοος τρίτης χώρας επιστρέφει χωρίς τίτλο διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους το οποίο στο παρελθόν είχε προβεί στη μεταφορά του σε άλλο κράτος μέλος, το αίτημα εκ νέου ανάληψης πρέπει να υποβληθεί εντός των προθεσμιών που προβλέπει η εν λόγω διάταξη και ότι οι προθεσμίες αυτές δεν είναι δυνατό να αρχίσουν να τρέχουν πριν το αιτούν κράτος μέλος λάβει γνώση της επιστροφής του ενδιαφερομένου στο έδαφός του.
- 4) Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 604/2013 έχει την έννοια ότι, οσάκις το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβάλλεται εντός της προθεσμίας του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το εν λόγω πρόσωπο χωρίς τίτλο διαμονής είναι υπεύθυνο για την εξέταση της νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας την οποία το εν λόγω πρόσωπο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υποβάλει.
- 5) Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 604/2013 έχει την έννοια ότι το γεγονός ότι εκκρεμεί η διαδικασία προσφυγής κατά αποφάσεως με την οποία απορρίφθηκε αρχική αίτηση περί παροχής διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκε σε κράτος μέλος δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι ισοδυναμεί με υποβολή νέας αιτήσεως διεθνούς προστασίας στο κράτος μέλος αυτό, κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

- 6) Το άρθρο 24, παράγραφος 3, του κανονισμού 604/2013 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση που το αίτημα εκ νέου ανάληψης δεν υποβλήθηκε εντός των προθεσμιών του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού και ο ενδιαφερόμενος δεν έκανε χρήση της δυνατότητας που πρέπει να παρέχεται σε αυτόν να υποβάλει νέα αίτηση διεθνούς προστασίας:
- το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου διαμένει το πρόσωπο αυτό χωρίς άδεια διαμονής μπορεί ακόμη να υποβάλει αίτημα εκ νέου ανάληψης, και ότι
 - η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει τη μεταφορά του εν λόγω προσώπου σε άλλο κράτος μέλος χωρίς την υποβολή τέτοιου αιτήματος.

(υπογραφές)